

**Рейтинговий звіт UNIB 001-016 short
про оновлення кредитного рейтингу та рейтингу надійності
банківських вкладів (депозитів)**

Об'єкт рейтингування	ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	04.09.2008 р.
Дата оновлення:	25.03.2016 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу та рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» за 2014-2015 рр., а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується ДУЖЕ ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) «5» – найвища надійність. Банк надійний, мінімально чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних факторів. Ймовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу дуже низька.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»

Дата	04.09.2008	25.03.2016
Рівень рейтингу:	uaAA	uaAA
Прогноз:	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження

Історія рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»

Дата	24.02.2009	25.03.2016
Рівень рейтингу	5	5
Рейтингова дія	визначення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» підтримується:

- наявністю підтримки з боку основного власника – провідної міжнародної фінансової групи «The Eurobank Group»;
- наявністю відносно дешевої ресурсної бази, що дає можливість підтримувати конкурентні позиції на фінансовому ринку;
- диверсифікацією ресурсної бази за основними контрагентами;
- ринковими позиціями та диверсифікацією банківського бізнесу за сегментами й регіонами, що сприяє збереженню клієнтської бази та забезпечує достатні можливості для подальшого розвитку.

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» обмежується:

- схильністю Банку до валютного та кредитного ризиків, що чинить тиск на капітал;
- значними адміністративними витратами та низькими показниками ефективності діяльності;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»

Показник	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16
Активи, млн. грн.	8584,52	6461,45	7012,23	6571,10	6258,10	7158,77	6487,79	6484,07	5801,65
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	5409,67	5028,12	5078,02	4803,95	5164,14	5686,83	5242,04	5320,76	4805,69
Кошти клієнтів, млн. грн.	3165,22	3126,56	3190,88	3132,14	2955,45	2925,83	2603,93	2413,78	3123,27
Власний капітал, млн. грн.	545,93	455,09	601,04	546,57	588,37	326,71	397,84	493,40	660,83
Доходи, млн. грн.	1097,90	941,54	860,56	819,78	769,81	55,12	303,17	514,38	700,73
Витрати, млн. грн.	1691,49	1360,21	1133,16	815,39	1237,74	302,98	489,69	605,34	2710,45
Чистий операційний дохід, млн. грн.	-12,51	548,98	403,86	306,23	253,62	-73,59	64,89	160,73	223,07
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	-755,95	-447,51	-298,70	5,88	-463,46	-247,86	-186,51	-90,96	-1966,53
Чистий прибуток, млн. грн.	-593,59 ¹	-418,67 ²	-272,60 ³	4,40 ⁴	-467,94 ⁵	-247,86	-186,51	-90,96	-2009,72
Доходність активів (ROA)*,%	-	-	-	0,07	-	-	-	-	-
Доходність капіталу (ROE)*,%	-	-	-	0,80	-	-	-	-	-

¹ за результатами аудиторської перевірки збиток за 2010 рік склав 596,32 млн. грн.

² фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ (373,15 млн. грн.)

³ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ (325,14 млн. грн.)

⁴ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ (63,93 млн. грн.)

⁵ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ (430,01 млн. грн.)

* значення на звітну дату

Резюме

ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» (далі за текстом – Банк) працює на банківському ринку з 1994 року. Банк має статус банку з іноземним капіталом. Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях.

ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» позиціонує себе як універсальний банк, що надає широкий спектр банківських послуг. Регіональна мережа установи охоплює 18 областей України та складається з Головного офісу й 44 відділень, у т. ч. одне в головному офісі. Найбільшу кількість структурних підрозділів зосереджено у Київському регіоні, де розташовано 47% відділень. Протягом 2014 року було закрито 4 відділення, у т. ч. 2 – на території Кримського півострова. В минулому році було закрито ще 6 відділень, натомість, одне відділення було відкрито.

Широкий спектр послуг, що надаються установою, сприяє стабільності клієнтської бази Банку та її подальшому розширенню. Використання Банком стандартів роботи міжнародної фінансової групи дозволяє успішно конкурувати з іншими банками-контрагентами в боротьбі за потенційних клієнтів на вітчизняному банківському ринку.

У статутному капіталі ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» участь ERB New Europe Holding B.V. наразі становить 99,9656%, 100% капіталу якої належить Eurobank Ergasias S.A.

Низька ефективність діяльності Банку протягом аналізованого періоду, в т. ч. через складну ситуацію в країні, негативно відобразалася на обсязі власних коштів. З метою підвищення рівня капіталізації кошти, що залучалися на умовах субординованого боргу було спрямовано на нарощення статутного капіталу. Власний капітал Банку станом на початок поточного року складав 660,83 млн. грн., у т. ч. статутний капітал – 3 058,9 млн. грн., емісійні різниці – 1 375,44 млн. грн. Якість власного капіталу ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» задовільна, рівень капіталізації низький. Разом з тим, економічна ситуація залишається складною. Відповідно, існує ймовірність погіршення фінансового стану та платіжної дисципліни окремих позичальників Банку. Зазначене, в умовах низької ефективності діяльності, чинитиме тиск на капітал.

Активні операції фіндуються власними та клієнтськими коштами, а також коштами, залученими від власника. Крім того, Банк залучав кошти від ДІУ та від НБУ. Наразі заборгованість перед регулятором відсутня. Міжбанківські запозичення від власника, що переважно є довгостроковими та диверсифікованими за строками до погашення, формують понад чверть зобов'язань.

У II півріччі минулого року Банк розпочав залучення коштів шляхом розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком. Кошти є виключно короткостроковими та у ВКВ.

Нестабільна політична та економічна ситуація в країні у 2014 році зумовила скорочення клієнтських коштів майже на 29%, у минулому році – більше ніж на

10%. Кошти є переважно короткостроковими, що підвищує чутливість до ризику ліквідності. За видом валют незначно переважають кошти у ВКВ. Суттєвий обсяг валютних запозичень підвищує боргове навантаження на Банк в умовах девальвації національної валюти.

Кошти приватних клієнтів формують близько 35% пасивів (близько 64% клієнтського портфеля). Портфель коштів юридичних осіб диверсифікований за видами економічної діяльності, депозитний портфель – за основними вкладниками, а зобов'язання – за основними кредиторами. Якість ресурсної бази ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» задовільна.

Основними складовими активів є кредитний портфель та високоліквідні активи. Політика щодо кредитування є консервативною – фактично обсяг клієнтського кредитного портфеля протягом 2014 року скоротився майже на 15%, у минулому році – більше ніж на 14%, проте залишається основною складовою активів. У його структурі за строками користування кредитними коштами переважають довгострокові кредити, за цільовим призначенням – кредити, надані у поточну діяльність. Іпотечні кредити формують більше третини клієнтського кредитного портфеля та/або половину портфеля кредитів фізичних осіб.

Зважаючи на валютну структуру ресурсної бази, понад 4/5 обсягу клієнтського кредитного портфеля сформовано кредитами, наданими в іноземній валюті. Понад 70% валютної складової сформовано заборгованістю фізичних осіб, більшість з яких не має валютних надходжень, що підвищує ризик погіршення платіжної дисципліни позичальників в умовах валютно-курсних коливань.

Кредитний портфель диверсифікований за основними позичальниками. Концентрація відносно основного капіталу змінювалася залежно від зміни обсягу та структури регулятивного капіталу. Девальвація національної валюти у 2014 році, зважаючи на валютну структуру заборгованості найбільших позичальників, спричинила збільшення обсягу зобов'язань за кредитами в гривневому еквіваленті та, за умови скорочення обсягу регулятивного капіталу, в т. ч. капіталу І рівня, протягом I–III кварталів зумовила підвищення концентрації відносно останнього. Часткове спрямування коштів, залучених на умовах субординованого боргу, на нарощення статутного капіталу в IV кварталі сприяло нарощенню регулятивного капіталу та, відповідно, основного капіталу й зниженню концентрації відносно останнього. Подальша девальвація національної валюти в минулому році на тлі зміни обсягу регулятивного капіталу, в т. ч. основного капіталу, зумовлювала зміну концентрації відносно останнього.

Спрямованість Банку на кредитування підприємств сфери торгівлі зумовлює концентрацію кредитного портфеля суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності.

Реалізація кредитного та валютного ризиків у IV кварталі 2014 року та в I–III кварталах минулого року відобразилася в стрімкому зростанні простроченої заборгованості (обсяг збільшився більше ніж ушестеро, а частка станом на 1 жовтня 2015 року перевищила 29%).

Працівниками юридичної та інших служб проводиться робота щодо примусового стягнення проблемної заборгованості. Переважна більшість позовів подана Банком до контрагентів з питань врегулювання договірних відносин з кредитування. Кредити окремих позичальників було погашено позичальниками (поручителями) або відшкодовано шляхом реалізації забезпечення. Разом з тим, певний обсяг проблемної заборгованості було списано за рахунок резервів, сформованих під безнадійну заборгованість, та переуступлено третій особі. Зазначене сприяло покращенню якості кредитного портфеля. Станом на початок поточного року частка простроченої заборгованості зменшилася до 16%. Заборгованість, що належить до IV та V категорій якості становила 5,44% та 42,3% клієнтського кредитного портфеля відповідно, що свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості.

З метою нівелювання кредитних ризиків щомісяця згідно з критеріями інтегральної оцінки фінансового стану позичальників, які визначені внутрішніми нормативними документами, Банком проводиться розрахунок та формування резерву. Обсяг сформованого резерву відповідає розрахунковому значенню, прострочена заборгованість за кредитами клієнтів покривається сформованими резервами удвічі. Рівень покриття резервами кредитного портфеля перевищує 35%. Особливо слід зауважити, що понад 22% клієнтського кредитного портфеля забезпечено найбільш ліквідною заставою (за класифікацією регулятора).

Портфель цінних паперів сформовано виключно ОВДП та борговими цінними паперами НБУ.

Високоліквідні активи ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК», обсяг яких у IV кварталі минулого року суттєво зріс, перевищували 30% активів. Основними складовими високоліквідних активів є ОВДП й депозитні сертифікати НБУ, що забезпечує прийнятний рівень доходності за відсутності кредитних ризиків, та кошти на НОСТРО рахунках. Останні розміщено в банках зі спекулятивним рівнем рейтингу за міжнародною шкалою, в т. ч. у банках, що входять до складу the Eurobank Group. На коррахунку в НБУ підтримуються кошти в обсязі достатньому для своєчасного поточного обслуговування клієнтів, а також своєчасного виконання власних зобов'язань у повному обсязі. Показники ліквідності високі.

Якість активів задовільна, проте ймовірність їх різкого погіршення, зважаючи на ризики (як індивідуальні, так і спільні для банківської системи), що приймає Банк, залишається високою.

У судових інстанціях Банк виступає як позивачем, так і відповідачем здебільшого щодо питань врегулювання договірних відносин з кредитування. Сума позовних вимог Банку до позичальників та/або поручителів є значною. Фінансовий результат Банку значною мірою залежатиме від успішності проведення процедури стягнення проблемної заборгованості.

Обсяг адміністративних витрат відносно валового доходу протягом аналізованого періоду був значним, ефективність діяльності низькою, а фінансовий результат – від'ємним. Серед причин збиткової діяльності – спрямування значного обсягу коштів на формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних

операцій (формували більше 32% витрат у 2014 році та більше 70% у 2015 році) та низька ефективність діяльності. Обсяг повернутої заборгованості, що раніше була списана як безнадійна, у 2014 році становив 58,38 млн. грн., у 2015 році – 45,81 млн. грн.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» враховує показники капіталізації, структуру та якість ресурсної бази, якість активів та показники ліквідності й ефективність діяльності установи. Основні показники, що характеризують власну платоспроможність установи, наразі перебувають на задовільному рівні, обсяг ринкового фондування є значним. На своєчасність повернення депозитних вкладів надалі значно впливатиме політика Банку щодо проведення активних та пасивних операцій, загальний стан фінансового ринку, операційне середовище, правове поле, а також загальна ситуація в економіці. Наразі операційне середовище залишається складним.

ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» має запас міцності за більшістю економічних нормативів НБУ. Зважаючи на суттєву девальвацію національної валюти, в минулому році мали місце порушення Банком нормативу адекватності регулятивного капіталу, нормативу кредитного ризику на одного позичальника та великих кредитних ризиків, а також лімітів довгої та короткої відкритої валютної позиції. Банком розроблено та погоджено в НБУ план заходів з метою поступового усунення порушень. Нарощення статутного капіталу покращило значення окремих економічних нормативів, проте наразі в повному обсязі порушення не усунуто. Окремо слід зауважити, що Банк виконує зобов'язання перед кредиторами вчасно та у повному обсязі.

Враховуючи збереження складної ситуації в країні та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для Банку. ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного, валютного та ринкового ризиків, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Основними задачами ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» передбачено застосування консервативного підходу до активних кредитних операцій орієнтованих на економічне середовище та відповідне формування депозитної політики. Концентрація зусиль менеджменту Банку на покращенні якості кредитного портфеля, утриманні високого рівня якості нового кредитного портфеля, утриманні рівня витрат на прийнятному рівні та дотриманні регуляторних вимог в розрізі капіталу має на меті отримання позитивного кумулятивного фінансового результату, що позитивно впливатиме на фінансову стійкість банківської установи.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» підтверджено на рівні uaAA з прогнозом «стабільний». Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) підтверджено на рівні «5».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

Начальник відділу рейтингів банківських установ

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16
Активи									
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	266,93	496,91	315,63	393,99	370,85	388,96	291,56	280,67	200,68
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	1012,35	654,47	975,55	1063,66	1014,93	274,27	353,85	363,76	1051,31
Кошти в інших банках	1387,52	614,10	213,34	233,02	109,51	459,50	367,19	309,61	504,91
Кредити клієнтам	4791,28	5017,88	4376,26	3809,96	4649,28	6152,99	5464,98	5400,49	5134,55
Цінні папери	0,46	0,18	0,18	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові вкладення	284,03	253,12	272,34	242,25	224,88	217,72	204,09	200,52	204,47
Нараховані доходи	490,62	627,47	198,11	102,46	276,62	471,48	533,40	606,34	712,71
Резерви	-1241,40	-1637,68	-524,64	-229,52	-785,27	-1221,60	-1116,95	-1059,60	-2102,19
Інші активи	1592,74	435,01	1185,44	955,28	397,30	415,46	389,67	382,27	95,20
Разом активів	8584,52	6461,45	7012,23	6571,10	6258,10	7158,77	6487,79	6484,07	5801,65
Зобов'язання									
Заборгованість перед НБУ	0,00	150,00	3,51	224,95	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	2346,04	1654,27	1766,88	1539,78	2102,31	3046,81	2757,93	2783,58	1335,80
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,03	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	444,52	655,96	610,55	502,04	961,11	733,49	659,34	598,04	1128,89
Кошти фізичних осіб	2720,71	2470,60	2580,33	2630,10	1994,34	2192,33	1944,57	1815,70	1994,38
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,82	1,38	1,07	1,02	1,01	1,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,70	77,80
Субординований борг	817,06	819,95	448,60	448,60	313,38	465,90	417,66	427,84	0,00
Нараховані витрати	30,06	25,87	33,80	29,78	36,51	53,67	43,86	48,10	44,62
Інші зобов'язання	1680,21	229,70	967,51	648,46	227,36	338,78	265,56	290,66	558,33
Разом зобов'язань	8038,60	6006,36	6411,19	6024,53	5669,73	6832,06	6089,95	5990,67	5140,81
Власний капітал									
Сплачений статутний капітал	1141,71	1152,67	1162,67	1162,67	1663,45	1663,63	1175,67	1175,67	3058,90
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	235,99	555,47	915,47	915,47	887,49	887,49	1375,44	1375,44	1375,44
Результат минулих років	-238,68	-835,00	-1208,15	-1532,06	-1499,68	-1967,62	-1967,62	-1967,62	-1763,79
Результати переоцінки	0,50	0,62	3,65	-3,90	5,05	-8,93	0,86	0,86	0,00
Фінансовий результат поточного року	-593,59	-418,67	-272,60	4,40	-467,94	-247,86	-186,51	-90,96	-2009,72
Разом власного капіталу	545,93	455,09	601,04	546,57	588,37	326,71	397,84	493,40	660,83

Дані звіту про фінансові результати ПАТ «УНІВЕРСАЛ БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.11	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.04.15	01.07.15	01.10.15	01.01.16
Доходи									
Процентні доходи	994,38	855,93	805,24	665,00	670,40	176,92	361,16	538,08	692,28
Комісійні доходи	30,81	38,78	50,23	51,47	53,09	18,48	40,62	51,34	73,02
Результат від торговельних операцій	45,67	20,24	-13,71	4,59	-28,78	-151,87	-122,17	-117,64	-133,59
Інші операційні доходи	25,68	10,62	5,94	14,30	13,11	-6,07	-3,19	-0,59	1,70
Інші доходи	1,35	15,97	2,54	3,09	3,61	1,35	2,93	7,77	21,52
Повернення списаних активів	0,00	0,00	10,33	81,32	58,38	16,31	23,82	35,43	45,81
Всього доходи	1097,90	941,54	860,56	819,78	769,81	55,12	303,17	514,38	700,73
Витрати									
Процентні витрати	397,20	276,73	370,16	357,60	377,78	92,92	176,42	255,37	332,42
Комісійні витрати	10,11	9,96	10,40	9,03	13,63	4,62	8,23	12,06	17,20
Інші операційні витрати	701,74	89,90	63,27	62,50	62,79	13,51	26,88	43,03	60,73
Загальні адміністративні витрати	421,86	359,44	367,91	337,05	381,96	88,56	177,36	259,75	352,14
Відрахування в резерви	322,94	653,02	347,52	47,71	397,10	103,38	100,81	35,13	1904,78
Податок на прибуток	-162,36	-28,84	-26,10	1,48	4,48	0,00	0,00	0,00	43,19
Всього витрати	1691,49	1360,21	1133,16	815,39	1237,74	302,98	489,69	605,34	2710,45
Фінансовий результат	-593,59	-418,67	-272,60	4,40	-467,94	-247,86	-186,51	-90,96	-2009,72